

Thứ Bảy 20 tháng tư tây 1929 NAM KỶ TỶ THÁNG BA Ngày 11

Đuốc Nhà Nam

GIÁ TIỀN MUA BAO: Một năm: 8.00 Sáu tháng: 5.00 Ba tháng: 3.00 Mỗi số: 0.05

Xuất bản tại Saigon ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy

OM BÒ NHẢY QUA MU'ONG

Thoạt nghe nói om bò mà nhảy qua mương thì ai cũng cho là một chuyện bịa đặt ra để nói cho vui miệng...

lại khoe là ngời thạo đời, dám ăn dám chơi, biết cách xử thế. Còn kẻ làm lữ lưm'ăn, không dám sấm y phục sang trọng...

Ông-tinh-Vệ quan Trung ương chấp hành ủy viên. Lãnh tụ tế phải quốc dân đồng chí.

Khó là khó được cái tâm tánh nhàn tại để tập lấy thói quen đó. Cái công việc này, chẳng ngày nào kim - thường ở cửa miệng người, nhưng không mấy khi ở trong lòng người.

Một việc ngẫu nhiên tôi kỳ

Trong thế giới gần đây có một sự ngẫu nhiên ta cũng đáng chú ý là lạ lùng thật.

IV. Quốc dân đảng đại hội công nhận công lao họ Trương

Hôm nay đại hội ban chấp hành đã chọn lựa ngày lễ quốc khánh. CD-án-Phan làm chủ tịch. Dự hội 239 người đại biểu.

Ông-tinh-Vệ quan Trung ương chấp hành ủy viên. Lãnh tụ tế phải quốc dân đồng chí. Rút đây công lao với cách mạng và là người kiên rất cao xa.

Biết lo đã muộn

như định núi xin. Chánh-phủ bỏ tuyệt, cảm hăng, cái nghề mọt cu-li, vì nghề ấy, có thể khuyển cho người chuyên môn làm quá là mà nghịch lòng dân và hại cho dân.

Cái án sát nhơn hay là cái án quốc sự?

Nghe đầu vụ đường Barbier ở đom ra tòa xử, còn có cảm tưởng máy bằng trần trổ ra đây, anh em chị em đã tâm say nghĩ thử.

1. Bằng có không có gì cả, một năm tọc, một cái chén trà, một cái đũa xe đạp, chỉ những cái bằng có đó mà nói như vậy mà buộc tội người là sát-nhơn hay sao?

Vũ M. Văn Đoàn

Hôm thứ sáu tuần trước 12-4-29 báo Annamite hướng-truyền (Echo Annamite) có đăng một bài của M. Văn-Đoàn là một người rất có tiếng ở Saigon, Singapore, nhất là trong Tôn giáo Thế-Thảo Annam.

Nếu có cần rồi thêm anh sáng vào mấy lời vu khống ám-muội-á, tôi đây sắp đặt sẵn sàng để đem vụ này đến tụng đình.

HÔNG-VĂN

Chúng tôi rất hân hạnh mà cho chư tôn đức giả-hay rằng... Kế từ đây Đ. N. N. dấn dè khoản báo này dựng chỉ về cho đóng báo chưa tính tương pháp luật.

Ông Dương-văn-Giáo (là luật khoa, chánh trị kinh tế khoa tiền sĩ và hình-luật đại học (thủ khoa) sẽ hết lòng sốt sắng chỉ bảo không lầy tiền.

Xin quý độc giả mỗi khi có việc gì bức trực cú viết giùm nói cho rành công cuộc, hoặc đến toà soạn của bản báo mà thuật rõ thì sẽ được vừa ý.

HỘI TƯƠNG-TẾ CHAUFFEURS mở tiệc khai hội

Bữa 9 Avril, vào khoảng 3 giờ chiều, trong nhà hội quán tạm thời, số 30 đường Roland Gnanon, thấy đã chật nê anh em Chauffeurs các nhà tư ở Saigon và Chauffeurs ở các tỉnh lên thay mặt cho anh em các nơi tại lễ khai hội.

Lao-dộng diên đàn

Cùng ông Hồ, hội trưởng và ông Thắng, phó hội trưởng «Hội Á-Đông cơ nghệ Tương-tế» (Association des Mécaniciens Astatique)

Sau khi thường lương cũng hết thấy anh em đồng nghiệp, chúng tôi lo lắng về -động, là chức hội «Lao-Động Tương-Tế» đi đến đâu anh em ai nắm cương đũa biểu đồng tình, phần đông lại có lòng sốt sắng gần thiện cho chúng tôi biết hai ông trong quý hội.

Trong tin ấy, chúng tôi chỉ viết vài mừng, mừng là mừng cho một số anh em chúng ta đã có hội thành lập, và lại được người đem đường dẫn lối, hết dạ nhiệt thành như hai ông.

Thật về phần riêng chúng tôi thì chưa có bản báo được gặp hai ông, song theo dự luận của anh em các hàng lao động, thì trăm người hay một, đều lòng hoan nghinh hai ông. Nhưng thao ôi! hết mừng chúng tôi lại lo, buồn: buồn là buồn cho phần lao động nước nhà, trăm phần lao động, ngàn nỗi đau cay, mà không hội hàng, không đoàn thể, tình cảnh khốn khổ không biết mục tiêu mà tả cho hết được. Đó, là thuộc về thời kỳ chưa có cơ-sở.

Mà, nếu như sau này, công việc chúng tôi sắp đặt được như nguyện khí ấy sẽ ra thế nào? Trôi đi nói đến đau lòng, cũng là một dấu ấn lao động, mà người ở hội này, kẻ ở hội khác, tình thân ái đã không gần bó chặt bên, mà cũng theo hai chữ «khách hội» mà phân rẽ nhau, xấu số lẫn nhau, thế thì mục đích là liên hiệp mà lại hóa ra chia lìa. Ôi! đau đớn biết ngần nào!

Thay mặt cho anh em lao động Ung-Hòa Hạ Văn Mit Cao-Văn-Điện

TÀI BÚT.—Anh em lao động ở đây ai mà không được biết ông Hồ và ông Thắng, đối với việc công họ, hai ông bấy lâu đã hao tâm biết bao tâm trí, đó thật một đời chúng ta nên ghi nhớ, sau này có thể làm gương tốt cho anh em.

XIN ĐỊNH CHÁNH GIỮM cho ông Diệp-văn-Kỳ

Nhơn ông «Chung-kêu lạc động, ông Diệp-văn-Kỳ là một người con đại bất hủ» in trong Đ. N. N. số 80, ông Sát-thủ Gián cho ông Diệp-văn-Kỳ vì hôn riêng cụ lớn Diệp-văn-Sa để cho ông chịu cái kiếp «con lặn», nên kích bác ông Trần-văn-Khả là người làm cái nghề của cụ lớn hồi xưa. Có bao nhiêu đó mà ông Sát-thủ-Gián cho ông Kỳ là đứa con đại bất hiếu! Lời ấy rất quá đáng! Tôi xin định chánh giữm, vì sự thiệt chứ không vì ông Kỳ là người tôi kỷ trong làng báo Sĩ-an. (một mình mà có đến ba cái bằng cấp «lặn» chẳng phải là tối kỹ sao?)

Ông Diệp-văn-Kỳ là con có biểu lặn chứ! Anh em đồng bào ai có đức Đồng-pháp-thời-báo lúc trước có nhớ ông kích bác một cách kịch liệt ông Nguyễn-phá-Khai sau khi cái từ «kể rạch» của ông kỷ người Annam muốn làm việc với Chánh-phủ cai trị, đã lời ra trên một mặt từ báo này ở «ay không?». Máy anh em biết vì sao mà ông Diệp-văn-Kỳ chà xát ông Nguyễn-phá-Khai đến đến vậy không? Ấy là vì chữ hiếu nên trả thù cho cha vậy. Anh không hiểu à? Đó lời việc thập niên tiền cho anh nghe!

Lúc bấy giờ ông Nguyễn-phá-Khai làm chủ bút tờ La Tribune Indigène. Đến khi tuyên cử thân-sĩ Namky, ông Outroy ra tay dự cử tranh với..... với ai tôi quên rồi. Xin lỗi. Thế thường, đôi bên công kích với nhau dữ lắm, đạo bất xít đi nhau không sót chỗ nào. Cụ lớn Diệp-văn-Cương cũng như ông Lê-quang-Trình lúc này, cả động cho ông Outroy và báo chứa ông một cách rất sốt sắng. Cụ giận từ khuyến dụ người Annam dân tây bỏ thăm rớt hết cho ông Outroy, khắp cả lục tỉnh và Saigon. Nason dịp ấy, ông Nguyễn-phá-Khai không nổi vì cụ hát cái tội của cụ đời và đứng báo và trách cứ cụ rất nặng

lời, lâu cho cụ lớn buồn rầu phần trách «trẻ» Nguyễn-phá-Khai không biết kính lão, cụ lại là bạn đồng song với thân phụ ông Nguyễn-phá-Khai nữa! Cụ lớn Diệp xưa nay người người đều kính trọng, mà kể từ ngày ông Nguyễn-phá-Khai thăng thóm lời nói chán mà cụ như thể xuống màu cho đến ngày làm chung của cụ... Thật là một mối đại thù, lòng oan bao giờ quên được. Cụ chỉ ông Diệp-văn-Kỳ lúc ông Nguyễn-phá-Khai sa cơ, chẳng chứng cho ông là con rất hiếu thảo à? Vậy nên có mấy lời để chứa cái chổi sai của ông Sát-thủ-Gián. HI! HI!

Một phụ'ng thuộc chữa thiên hạ bệnh

Tiếng Y-Nam (nói theo giọng bà lão nhà mả) có một tiếng «kỳ» nó có hai nghĩa rõ ràng lắm. Một nghĩa là tốt tươi xinh đẹp, lịch sự, thì dù người ta muốn chỉ một người tâm tánh hay, ăn ở có đạo vị, cụ xử phải thôi thì thôi nói: «Ông Mít tánh-tinh càng kỳ, đạo vị càng kỳ. Quan-Công hầu trung can nghĩa khí kỳ. Giỏi tiếng «kỳ» này nghĩa là giỏi dân hi hữu. (hiếm có), đạo đức.

Còn cái nghĩa thứ hai tiếng «kỳ» là kỳ quái, kỳ cục, kỳ chướng, kỳ kèo, kỳ cù. Ấy cũng kỳ mà tiếng kỳ này chỉ những người lương tâm khuyệt đấm, hành chỉ hữu khuy, có tánh đố kỵ ở hơn thặng kỳ, ăn bậy nói chơ, tự xưng mình giỏi tự hô mình hay, bởi thế thiên hạ cũng gọi là người kỳ, ai ai cũng ở. HI! ai đã trở lại ở vào tiếng kỳ thì hai hay ở phương pháp hiện cho anh đây mà làm y theo

QUỐC-TẾ TAN-VĂN Bọn quân nước Mexique ném quả bom qua đất Huế-Kỳ

Theo điện tín New-york, nước Mexique nội loạn, chỗ đất giáp giới Huế-kỳ và Mexique sanh ra nhiều việc kịch liệt, sau này có lẽ Huế-kỳ ra can thiệp chăng? Nguyên có một chiếc máy bay bay qua thành Na-ca-o thuộc tỉnh A-lot-lhân-Na, lừng hai quả bom xuống, bấy giờ cả thành chấn động, cư dân đều trốn xuống hầm, nhà cửa bị hại đến vài trăm nóc, như dân Huế-kỳ chỉ có bị thương một người, còn các vật hạng khác không có thiệt hại bao nhiêu.

Việc này chắc rồi Chánh-phủ Huế-kỳ có lời kháng nghị, để ngừa họa hoạn về sau. Hiện nay các nhà đương cuộc tra ra cái máy bay ấy là máy của bọn quân nước Mexique, còn việc ném bom là việc làm mà thôi.

Quân nước Anh toan đánh phá phần đất ở An-dô. Theo điện tín Lộ-thấu, cõi tây bắc An-dô không được yên ổn, các nhà đương cuộc nước Anh có lòng lo sợ. Cuộc chế tạo đã phụng mạy ngày đêm chế tạo thuốc đạn, tiếp tế cho quân phòng thủ, để tấn tiệu hai xứ Tây-á-si và Tân-nê-si đã làm phản bội.

F. Van-ngợ-Cường Entrepreneur-Fournisseur Số 9 đường An-bình Cholon Có trụ, bán đá, sỏi, sạn, cát và các môn làm bằng si-men. Ai muốn mua lúc nào cũng có, và chở đến tới chỗ lắp tức.

Ai muốn vay bạc Từ năm ngàn đến trăm ngàn đồng bạc, hoặc troa nhà, ruộng, đất hoặc cấy kỹ tên tài xin do nơi: Ông NGUYỄN-KHAC-TRUONG Số 82 đường Bonnard SAIGON

Nội các nước Áo-đều từ chức cả. Theo điện tín Lộ-thấu, tòa Nội-các nước Áo đã khai nghị rồi, đều từ chức cả. Ông Tổng-lý Tây-ly tuyên bố ý kiến rằng: «Nước Áo hiện nay đã thấy tiến bộ, nên nhóm cụ hội này đã tiến hành các việc kiến thiết, tôi đây vì tiến bộ đó khó khăn, nên xin từ chức.» Các viên nhơn trong các đều biểu tình với học Tây xin từ chức cả.

Chánh đấng nước Anh sắp sửa phổ thông tuyên cử. Theo điện tín Luân-đôn, đấng báo thủ nước Anh định đến ngày 19 tháng tư tập hiệp hội nghị, bữa đó Báo-nhũ-ôn sẽ tuyên bố các công việc tuyên cử, vân vân.

Ecole Nguyễn-văn-Mũi 22, Rue Martin des Pallières au face de la gare de Dakao. Học phí Học viết bằng máy một tháng... 8500 Học làm sổ sách... 800 Học đá-bê-thăng thì thiệt «bê».

Quán Chánh-phủ Mexique thua to. Theo điện tín Lộ-thấu, quân đội Chánh-phủ Mexique và Đảng quân đánh nhau ở đất Chiêm-Nô, hai bên chết hại rất nhiều, rốt cuộc, quân Chánh-phủ thua to.

PHỤ-NỮ-TAN-VĂN PHỤ-NỮ-TAN-VĂN có lời kính cáo đấng NAM-SÚC ĐỒNG-BÀO biết rằng: từ ngày 1 Avril 1929, thì báo-quan đã mở cửa tại nhà 21 đường Calinal Saigon.

Ngày 2 Mai 1929 thì xuất bản Trước kia báo-quan vẫn chỉ in một bản thường ngày, nhưng «mười-không-báo» đã đăng tuyên-cáo để hội ý kiến chung của anh-em chí-em đồng-bào, thì kết quả như vậy!

PHỤ-NỮ-TAN-VĂN có là cơ quan cho ông bà, thì phải có chủ nghĩa riêng, có cách thì tài riêng, vậy ra hằng tuần thì-thích hợp với hy vọng của nhiều người hơn.

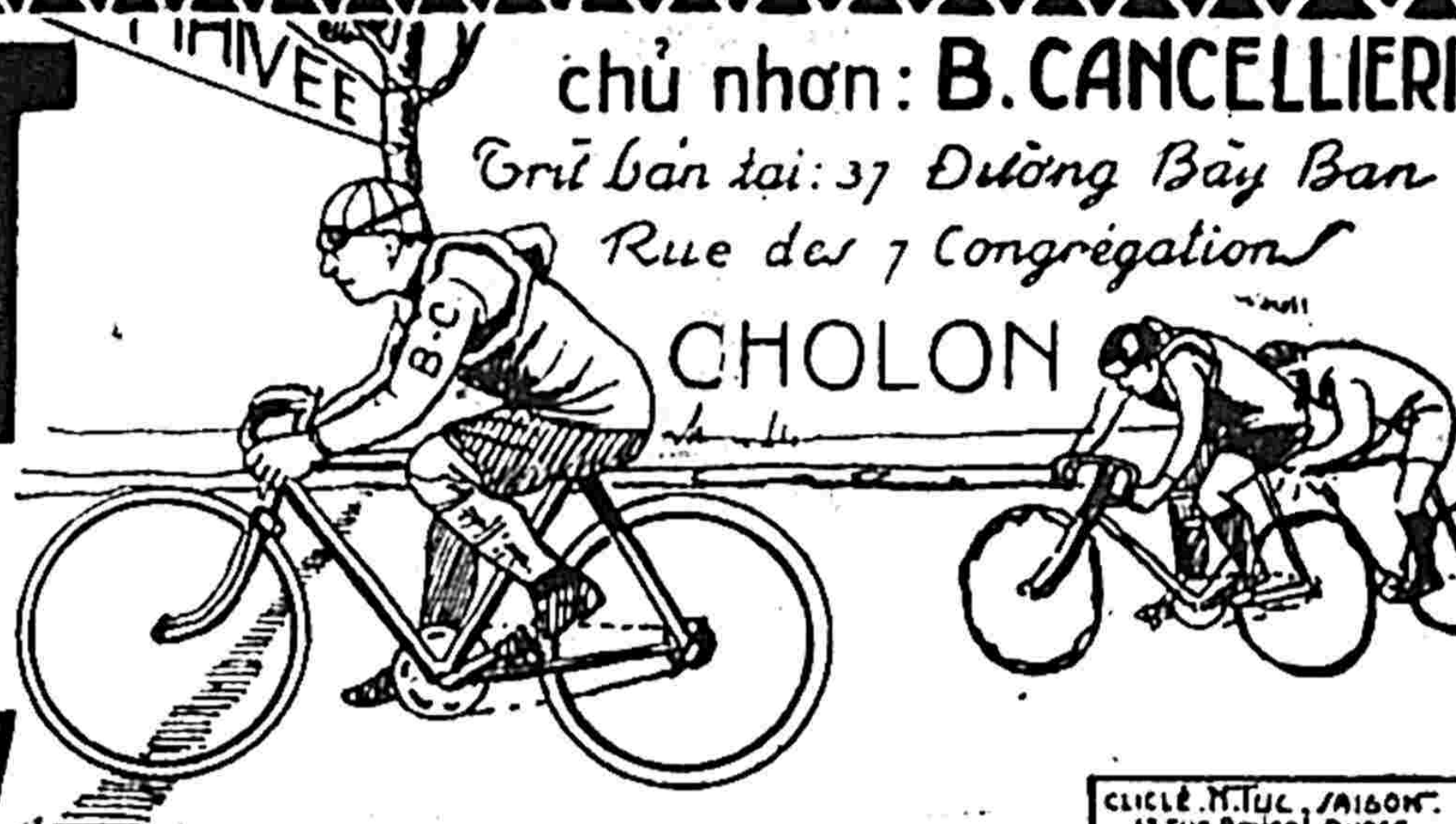
PHỤ-NỮ-TAN-VĂN kính đạ. GIẤY BÁO TRỌNG NHAM là «P. N. N.», theo từ điển báo xin để cho: Monsieur NGUYỄN-DON-HUÂN. Tổng lý: Phụ-nữ Tan-văn. N° 21, Rue Calinal SAIGON. Giấy phép N° 500

Lý T. Thâm, chủ Quãng-Đông và Quãng-Tây, Lãnh tụ hấu phải bất tỵ phục Quốc dân chánh phủ. Hiện nay bị Tổng tư lệnh Tưởng-giới Thạch cầm tại Đường-tân.

BECE SPORT

CHỦA CỬA CÁC HIỆU XE ĐUA chế riêng cho người Annam dùng

Chủ nhân: B. CANCELLIERI
Trụ sở tại: 37 Đường Bâp Ban
Rue des 7 Congrégations
CHOLON

CLICÉ N. LUC, SAIGON,
17, Rue Amiral Dupre

Kiểm-Thai điệt lưu-Quoi
168 170 Rue d'Anot Saigon
TÉLÉPHONE 51

Thăm khám-Thai điệt lưu-Quoi có bản...
điệt lưu-Quoi có bản...
điệt lưu-Quoi có bản...

Garage Tư-Hữu
N. 88, rue Legrand de la Liraye
88 — Dakao-Saigon
Téléphone N.

Hãng Tư-Hữu sửa xe hơi ô tô các
thứ máy.
Lốp muối, may nệm, áo nệm, màng
Sơn xe ô tô màu, đồng thùng xe
Sửa đèn. Bán đồ phụ tùng.
Công việc làm mau và kỹ lưỡng.
Giá rẻ. Thợ máy thiện thiện khéo.
Hãng lắp ráp máy chạy chaudiere
và dạy học máy. Lãnh soát đèn
thị đấu có bằng cấp.
Xin đóng-bao chữa có
Nguyễn-dinh-TRÍ.
Nguyễn-minh-CHIẾU
và công ty.

Việt-Nam Ngân-Hàng
Công-ty hữu hạn vốn 250.000 đồng bạc
54, Rue Pellerin — SAIGON
Điện-thoại số 748 Tên đầy-thiệt CRÉDITANA Saigona.

- Nhận lãnh tiền gửi không hạn-hạn kỳ hạn là - Comptes Courants de chèques -
- Hàng bạc Đông-Pháp hay là tiền Langsa (sau 10% phần trăm (4/1) mỗi năm.
- Nhận lãnh tiền gửi và số - HIẾT-KIỆM - hàng bạc Đông-Pháp hay là
- tiền Langsa (sau 10% phần trăm (5/1) mỗi năm. Số này để cho
- người tiền gửi rút ra khỏi phải cho hay trước và chờ đợi lâu. Gửi về bao
- hiệu công nhân.
- Nhận lãnh tiền gửi có hạn-hạn kỳ hạn là - Dépôts d'Épargne - cho lợi 4
- phần trăm (6) mỗi năm nếu gửi một năm trở lên. Khi rút tiền xin rút ra trước
- hàng-kỳ công để, nhưng mà nếu rút ít hơn 4 phần trăm (4/1) mỗi năm công
- nhu hàng-kỳ vậy.

Mua bán giấy phiếu (chèques) và lãnh tiền qua Đại-Pháp theo tin thơ
hỏi là bằng đầy thép.
Lãnh và học thặng cho học sinh Annam đương đ học bên tây.
- Cho vay ở ngoài-quốc và hàng hóa ở lập công.
- Cho vay ở người chắc chắn đứng bảo lãnh và có đồ bảo chứng hiệ
tả là.

Công-ty VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG nâng lòng chào đón các đồng bào biết r
công việc nhà ngân-hàng hay là hàng buôn

Quê ông:
Nguyễn-dinh-Khâm, Phó-đoàn, ở Cần-thơ, Ban-thôn-Hội-trưởng;
Trần-trình-Trạch, Ngự-đoàn-bộ-trưởng, Hội-đoàn-Hội-trưởng, ở Bac-lieu &
Chánh-Hội-trưởng
Nguyễn-văn-Chân, Phó-đoàn tại Nam Kỳ, ở Saigon, Phó-Hội-trưởng;
Nguyễn-tiến-Vân, Phó-đoàn ở Saigon, Phó-Hội-trưởng.

Mua Gạo Nhiều
Lời rao cho máy ở chủ nhà
máy ở Namkỳ

Máy này có lúa xay ra gạo trắng
muốn bán ngay cho tôi hay là muốn
bồi giá cả cho khỏi làm thì xin gửi
thờ hay là đến nhà tôi mà thương
nghe.

Lập nhà máy đã hơn 3 năm tôi
biết rõ cách buôn bán lúa gạo và
giáo thiệp với nhiều hãng lớn ở Saig-
on.

Tôi muốn làm việc hữu ích cho
quê nhà là mua giùm gạo theo giá
chắc chắn, và chỉ giá giùm cho giới
hệ khách trở lại. Quý ngài xay xong,
bỏ vào bao rồi chờ lên tới mua hết.
Ai muốn mua bao, tôi có bán.

NGUYEN-BÀ-TUÔNG
chủ nhà máy Duy-Thành
163 Quai des Jonques
Cholon

NGUYEN-VAN CHU C
38 Rue Amiral Courbet -
SAIGON

Thị trấn nghề về máy xay lúa gạo
đã rập hơn 40 cái nhà máy rồi đều
đang vừa lòng khách.

Máy xay chạy bằng motor dầu
Mazout hay là máy lục chum trâu,
lớn nhỏ đủ kiểu, mua bán thật thà,
hào kiệt gạo không nát và không hao,
giá phải chăng.

Thượng-đẳng dược-phòng
SOLIRÈNE
Ở NGAN NHÀ HẠT TÂY

PHÒNG RIÊNG ĐỂ THỬ NGHỀ THEO CÁCH HÒA HỌC

Thuộc bảo chế sẵn
Trừ các vị thuốc-dễ-vật hóa học
LÀNH ĐẠT ĐỂ PHÒNG HÓA HỌC

Có đủ đồ thí nghiệm về việc mô xê
Đồ để cho những thí nghiệm về vật lý

Sở riêng để chế thuốc theo toa quan thầy lúc gặp rắc rối trong
buổi trưa và nửa đêm khuya khỏai

BÁN THUỐC TRONG LỰC TỈNH
KHÔNG TÍNH TIỀN GỬI

Làm kiện con mắt theo cách y-hoà

BÁN ĐỒ ĐỒ DÙNG TRONG VIỆC TRÒN RĂNG

Đồ nghề về việc chụp hình — Dầu thơm đủ thứ

Làm đại lý cho hãng « KODAK »

Lời rao van tất
(Petites annonces)

GIẤY TIỀN.....	10.00
HÀNG PHÁP.....	3.00
MỘT PHÒNG.....	4.50
HÀNG PHÁP.....	7.00

Độc giả muốn gửi rao sự
chỉ thì xin nói rõ tất chừng
đầy 6, 7 hàng chữ trong
một cột báo tin.

Muốn bán một cái xe Fiat đầu
tròn, số trên 6 ngàn, 5 chỗ ngồi l
ngựa. Xin đi nơi M. T. T. Hùng 72
Rue La Grandière Saigon mà thương
nghe. Máy tốt, mũi mới lợp. Giá
thật rẻ.

Chị giùm
Thước: Thiệt-thiệt rất thân-thiện,
cho không làm phước

Một năm tôi sống này trong các gia
đình này...
Mọi người đều biết là...
Tôi xin cảm ơn...
Tôi xin cảm ơn...
Tôi xin cảm ơn...

PHAN-HÌNH-LONG
(Mét-năm)

Mua bán điện thờ
CHO VAY CÓ THỂ CHUNG

Vin de nơi ở: Nguyễn-Lương, Directeur de l'Agence
D'Affaires Immobilières
N 9 Quai du Marché — Sôctrâng

Muốn bán ở sở ruộng

- Một số 500 mẫu, tại làng Tân-Hưng dài theo bờ kinh Phó-đương gần
Ngũ-bay Phan-quốc-Tập (Cầnthơ). Mỗi năm góp 11 (tư) g.
- Một số 80 mẫu tại làng Tân-trình (Hố-tràng) dài theo bờ kinh Bach-vay
gần Phan-Thập-Hiệp năm góp 2000 g.
- Một số 10 mẫu tại làng Tân-trình. Mỗi năm góp 700 g.
- Một số 11 mẫu 3 sào, tại làng Thuận-minh tổng Bình An Cầnthơ. Mỗi năm
góp 400 g.
- Một số 1000 mẫu, dài theo kinh Phan-quốc-Tập, gần Ngũ-bay. Mỗi năm góp
30.000 g.
- Một số muốn mua chắc mà ít vốn thì ông Hồ-vân-Lang sẵn lòng rập, và
có sẵn sẵn xe hơi và Cao-sắt dựng trước người mua đến tại chỗ mà có được.
Đi vay cho máy ở tư-ban muốn mua sắm ruộng đất. Mọi chi tiết thì r.

Củ là? Củ là?
Phải thứ thiệt không? Thưa phải, đầu này của nhà thuộc « NGUYEN-VAN-TRÍ » ở Mytho.
mới làm ra, và tại đó có bán đủ các thứ thuốc tây như máy nhà Đại-
dược-phòng Langsa ở Saigon vậy.

QUỐC-TÊ VÂN-ĐỀ THẢO-ÁN

Số 11 - Thứ lục chủ nghĩa đế quốc ở nước Trung-Huê

Soạn giả: UÔNG-TINH-VỆ
Dịch giả: VÂN-GIANG.

Trong đất tỉnh Sơn-đông, Trung-
huê xưa có kinh dinh việc gì, mà
cần dùng đến tư bản nước ngoài,
thì nước Đức có quyền cho vay
trước hết.

Thế thì những điều qui định
trên, thật đã có cái gì phạm vi
thứ lục rồi. Đến năm 1898, nước
Anh tại công nhận định ước với
Trung-huê rằng: « Các tỉnh
chung quanh bờ sông Dương-từ,
không được nhường cho nước nào
nữa. Còn nước Pháp cũng buộc
Trung-huê không được nhường
đất Hải-nam cho nước nào khác.

Lại định ước với Trung-huê
không được nhường tỉnh Quảng-
đông, Quảng-tây và Vân-Nam
cho nước nào nữa. Cho đến Nhật-
bản cũng ép Trung-huê không
được nhường tỉnh Phúc-kiên cho
ai cả. Bởi vậy phạm vi thế lực
của các nước ở đất Trung-huê,
vạch định rõ ràng, họ muốn chia
nhỏ đất Trung-huê khi nào, tùy
theo họ mà thôi.

Như trên đã nói, thì hai việc
mượn đất và phạm vi thế lực,
đều là những việc mới sinh ra
sau cuộc chiến tranh Trung-
Nhật cũ. Còn theo nghĩa hai việc
đó xét lại rõ ràng, đó biết bây
giờ đế-quốc chủ-nghĩa đối với
Trung-huê cốt dùng chính sách
xâm lược bằng cách cấp tiền để
mở mang thế lực quân sự đem
đất Trung-huê thân vào khu vực
chính trị của mình, cho để thì
hành chính sách cướp giật kinh
tế vậy.

3. Từ cuộc Canh-ti lên quân
cho đến đầu hồi đại chiến Âu-
châu.

Do trận năm Canh-ti mà người
Trung-huê thay đổi thái độ đối
với các nước đế-quốc chủ-nghĩa.
Từ cuộc chiến tranh này chính
chợ đến trận năm Canh-ti, Trung-
huê đối với đế-quốc chủ-nghĩa
thật là không thể chịu nổi nữa,
chỉ có quyết lòng bền chí, càng
nau một trận chết sống mà
thôi. Như trận chiến tranh nha-
phiến, trận Anh Pháp lên quân,
trận chiến tranh Trung-Pháp,
trận chiến tranh Trung-Nhật và
trận Canh-ti lên quân, Trung-
huê tuy đều bị thua tan tác, song
sự thua đó chẳng qua mang tiếng
bại trận mà thôi.

Còn từ trận Canh-ti về sau,
Trung-huê đã tự nhận không đủ
sức để kháng đế-quốc chủ-nghĩa
nữa, cái lòng quả quyết cái chí
lặng lẽ đã theo dòng nước
chảy xuôi rồi, nếu đến khi chịu
không nổi nữa, cũng phải cam

gian sống dở cho qua thặng nghị
thời. Như Nhật-Nga đánh nhau
ở đất Đông-tam-tĩnh, như khi
Nhật-Đức khai chiến, Nhật-bản
phả cuộc trung lập của Trung-
huê ở tỉnh Sơn-đông; như khi
Nhật-bản đem thơ ép buộc Trung-
huê thừa nhận 21 điều, nếu theo
thái độ Trung-huê từ trận Canh-
ti về trước, chắc không khỏi sanh
cuộc đánh nhau được. Họ mà
bấy giờ Trung huê lại ngầm hơi
nước tiêng, không dám cựa cựa
gì cả, thì là thái độ trước sau
khác nhau xa hẳn. Song về dĩ
cầm đầu chịu nhục như thế, bởi
trước thì chính-phủ Mãn-
Thanh, sau thì chính-phủ Viên-
thô-Khải, xua mỵ với người ngoại
quốc để lo tự tồn; cho như dân
Trung-huê không là không biết
thẹn được.

Còn như đế-quốc chủ-nghĩa đối
với Trung-huê cũng do trận
Canh-ti mà thay đổi thái độ luôn.
Trên kia ta đã nói rồi, là trận

chiến tranh Trung-Nhật về sau,
các nước đối với Trung-huê dùng
chính sách xâm lược bằng cách
cấp tiền; còn từ trận Canh-ti về
sau, các nước lại đổi mà dùng
chính sách xâm lược bằng cách
hoạn tin.

Việc ấy nguyên như rất nhũn
mà trọng yếu như chẳng qua
hai việc sau này: